

Проект: “Опазване на сухоземните костенурки в България”

**Финален отчет за дейностите по проект
“Опазване на сухоземните костенурки в България”
в периода 1 август-30 ноември 2002г**

**Българско дружество за защита на птиците (БДЗП)/Bird Life-Bulgaria
Българо-швейцарска програма за опазване на биоразнообразието
(БШПОБ)
Пловдив, 2002**

Проект на Българското дружество за защита на птиците с финансовата подкрепа на
Българо-Швейцарска програма за опазване на биоразнообразието

Съдържание

СФОРМИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНА РАБОТНА ГРУПА	3
РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	3
ПУБЛИКУВАНЕ НА БРОШУРА	4
ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕМИНАР С УЧАСТИЕТО НА ЕКСПЕРТИ ОТ МОСВ, МЗГ и НПО ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА “НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИ”	5
ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕГИОНАЛНИ СЕМИНАРИ	6
ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ С МЕДИИТЕ	7
ИЗГОТВЯНЕ НА ЦВЕТЕН ПЛАКАТ ЗА ЗАЩИТА НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИТЕ	8
ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕГИОНАЛЕН КОНКУРС	9
ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ ПО ПРОЕКТА	10
ПРИЛОЖЕНИЯ	11

Финален отчет за дейностите по проект “Опазване на сухоземните костенурки в България” в периода 1 август-30 ноември 2002г.

Финалният отчет по проект “Опазване на сухоземните костенурки в България” е разгледан на база постигнатите резултати от заложените дейности, по проекта. Към съответния текст има приложения, касаещи извършените дейности.

1. СФОРМИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНА РАБОТНА ГРУПА.

В тази насока започна да се работи от самото начало на проекта. Изпратено бе съобщение по вътрешния мейлинг лист на БДЗП, с което бяха запознати голям брой хора с проблемите, касаещи опазването на сухоземните костенурки. Представена бе необходимостта от създаване на работна група, която да обедини усилията на експерти и други заинтересовани страни за съхраняване на видовете и вземане на конкретни решения за тяхното опазване. За участници в работната група бяха поканени голям бр. експерти от различни институции, в това число: ст.н.с. II ст. д.б.н. Владимир Бешков, Боян Петров-биолог към НПМ-БАН, Андрей Стоянов-биолог към НПМ-БАН, ст.екс. биоразнообразие Борислав Борисов–РИОСВ Хасково, ст.екс. биоразнообразие Росен Алексов-ИОСВ Благоевград, мл.екс. фауна Красимир Андонов - Национален Парк “Рила”, Спас Узунов-П.П. ” Странджа”, гл.асистент Виктор Василев-БДЗП & Шуменски Университет и др.

Срещата се проведе на 06.10.2002г. в сградата на Природонаучен музей – София. На нея присъстваха 18 представители от посочените по горе институции (БАН, РИОСВ, Шуменски Университет, Природни и Национални Паркове и НПО) от цялата страна. Всички поканени са пряко или косвено обвързани с опазването на сухоземните костенурки и работят в тази насока от дълги години.

[\(Списък с имената на участниците приложение I\).](#)

[\(Подобен протокол от срещата е представен в приложение II към текста.\)](#)

Тази среща бе от решаващо значение за допълване на Плана за действие и за създаване на работна група, работеща по проблемите на опазването на сухоземните костенурки. По този начин се постигна координиране и обединяване усилията на експерти, работещи по опазване на биологичното разнообразие и в частност опазване на сухоземните костенурки в България.

2. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА “НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИ”

Предложението за “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”, Шипобедрена (*Testudo graeca*) и Шипоопашата (*Testudo hermanni*) е разработено в своя окончателен вариант. В унисон с изискванията на закона за биологичното разнообразие е внесено задание в МОСВ за съгласуване на настоящия план, което е одобрено. Предложението е иницирано от Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) с финансовата помощ на Българо-Швейцарската програма за опазване на биоразнообразието (БШПОБ). Научната част на плана и частично главата “Заплахи и лимитиращите фактори” са разработени от Б. Петров (НПМ-БАН) и Вл. Бешков (ИЗ-БАН). Природозащитната част е изготвена от Г. Попгеоргиев (БДЗП-

Пловдив) и Д. Плачийски (регионален офис координатор БДЗП-Пловдив.). Първоначалните варианти на Плана бяха обсъдени и допълнени по време на две работни срещи (София, 06.10.2002г.и Пловдив, 07.11.2002г.) с участието на експерти от научни и образователни институции, контролни органи (РИОСВ, РУГ), дирекции на природни и национални паркове, както и представители на други неправителствени организации.

Този план е съобразен с изискванията на новия Закон за биологичното разнообразие, Обн., ДВ, бр. 77 от 9.08.2002г., т. 5, р. 4, № 410, като систематизира целенасочените действия по опазването на двата вида костенурки в страната, провеждани от БДЗП и други НПО в периода 1995-2002 г. Планът определя насоките, конкретизира стъпките, дефинира институционалните отговорности, предлага и бюджетна рамка на средствата, необходими за бъдещото развитие на проблема по опазване на тези два световно застрашени вида.

Необходимостта от план за действие за опазване на костенурките се обуславя от нуждата да се конкретизират и посочат в детайли различните данни за двата вида в страната, както и да се набележат проблемите, свързани с опазването на двата вида и техните местообитания, както начините и пътищата за тяхното решаване. Той очертава основната рамка за дейностите и мерките за опазване на сухоземните костенурки на територията на Република България.

Основната цел на настоящия План е опазване и свеждане до минимум драстичното намаляване на сухоземните костенурки в България. Наред с основната цел, подцелите които си поставя са:

- Стабилизиране на сегашните популации и по-детайлно проучване на биологията и екологията на двата вида;
- Свеждане до минимум на незаконното събиране и търговия със сухоземни костенурки;
- Популяризиране на проблематиката, свързана с опазването им;
- Създаване условия за увеличаване на числеността на сухоземните костенурки.

3. ПУБЛИКУВАНЕ НА БРОШУРА "КАК ДА ДЕЙСТВАМЕ, КОГАТО ЗАЛОВИМ СЪБИРАЧ НА КОСТЕНУРКИ"

С цел подобряване на познанията на контролните органи за процедурите, които се извършват след залавяне на браконieri на сухоземните костенурки, бе заложена като дейност отпечатването на чернобяла брошура в тираж от 1000бр. Крайния срок за публикуване на брошурата бе удължен поради независещи от организацията изпълнител причини, свързани с промени в българското природозащитно законодателство. Тук се визира Закона за биологичното разнообразие, който бе приет по време на изпълнението на проекта и текстове от който пряко касаят опазването на сухоземните костенурки. Вземайки под внимание този факт брошурата бе публикувана в крайния срок от изтичането на проекта, при предварително съгласуване с финансиращата организация.

Издадената брошура съдържа информация за:

- ◆ Двата вида сухоземни костенурки (по какво могат да бъдат различени един от друг и разпространението им в България);
- ◆ Природозащитния статус на сухоземните костенурки;

- ◆ Преките заплахи, свързани с намаляване на числеността на сухоземните костенурки в България;
- ◆ Инструкция за противодействие срещу незаконния улов на сухоземни костенурки;
- ◆ Извадки от Закона за биологичното разнообразие и Наказателния кодекс на Република България, касаещи случаи на незаконно събиране и търговия със сухоземни костенурки;
- ◆ Телефони на контролните органи, компетентни по опазването на биологичното разнообразие;

Брошурата ще бъде разпространена в ключовите за сухоземните костенурки места сред следните целеви групи:

- ◆ Структурите на Национална служба "Гранична Полиция";
- ◆ Структурите на Регионални дирекции на вътрешните работи (РДВР);
- ◆ Експертите по екология в общините;
- ◆ Регионалните инспекции по околна среда и водите (РИОСВ);
- ◆ Регионално управление на горите (РУГ);
- ◆ Държавни лесничества (ДЛ);

4. ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕМИНАР С УЧАСТИЕТО НА ЕКСПЕРТИ ОТ МОСВ, МЗГ И НПО ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА "НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИ".

Националната среща бе организирана от Г.Попгеоргиев. Тя се проведе на 07.11.2002г. от 10.15 ч. в зала "Полет" на Международен панаир - гр.Пловдив. Темата на срещата бе "Обсъждане на предложение за национален план на действие за опазване на сухоземните костенурки в България". За постигане на поставените цели, на срещата бяха поканени представители на различни институции: Българска академия на науките (БАН), Министерство на околната среда и водите (МОСВ), Регионална инспекция за околната среда и водите (РИОСВ), Министерство на земеделието и горите (МЗГ), Регионално управление на горите (РУГ), представители на национални и природни паркове, и неправителствени екологични организации.

Срещата премина в следния дневен ред:

- ◆ Регистрация на участниците в семинара;
- ◆ Откриване на срещата и представяне на участниците;
- ◆ Запознаване с целта и програмата на срещата;
- ◆ Представяне на научната част на предложението за "Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки";
- ◆ Дискусия върху научната част на "Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки";
- ◆ Представяне на природозащитната част на предложението за "Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки";
- ◆ Кафе пауза и обяд;
- ◆ Дискусия върху природозащитната част на "Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки";
- ◆ Представяне на дейностите и резултатите по опазване на сухоземните костенурки в България на НПО и заинтересованите институции;
- ◆ Представяне на издадените в рамките на проекта информационни материали;
- ◆ Заключителна дискусия и препоръки към предложението за "Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки";

◆ Закриване на срещата;

[\(Подробен протокол от националната среща е представен в приложение III\)](#)
[\(Списък с участниците – виж приложение IV\)](#)

Срещата бе от решаващо значение за постигане на по-ефективна и адекватна реакция от страна на заинтересованите институции. По време на нея се обсъди и прие предложението за “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки в България”, като по този начин настоящия план се превърна в документ, около който се обединиха отговорните за опазването на сухоземните костенурки институции.

С цел да бъде дадена гласност на дискутираните по време на срещата проблеми, както и на конкретните действия, извършени в тази насока, на Националната среща бяха поканени да присъстват представители на различни национални и местни медии. Националната среща бе отразена в шест различни медии.

5. ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕГИОНАЛНИ СЕМИНАРИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА: НА НПО, РИОСВ, РУГ, МВР И ЖУРНАЛИСТИ В БЛАГОЕВГРАД, БУРГАС, ПЛОВДИВ ЗА ЗАПОЗНАВАНЕ С ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ И ОБСЪЖДАНЕ НА БЪДЕЩИ СЪВМЕСТНИ ДЕЙНОСТИ.

Заложените по проекта три регионални семинара за представяне на разработения план и набелязване на съвместни дейности по него бяха реализирани в периода 15-21 ноември 2002г., както следва:

Благоевград	15 ноември 2002г.
Пловдив	18 ноември 2002г.
Бургас	21 ноември 2002г.

С цел постигане на по-голям ефект и въвличане на държавни институции в дейностите по опазване на сухоземните костенурки семинарите бяха организирани съвместно с РИОСВ по региони. Залите, в които се проведеха срещите, бяха предоставени от регионалните инспекции в горепосочените градове. По този начин бяха реализирани икономии в бюджета по проекта, които бяха пренасочени към перо командировъчни. Това от своя страна допринесе за въвличане на по-широк кръг участници в организирания регионални и национални семинари. Пренасочването на средствата по пера бе съгласувано с финансиращата организация.

Организатори на регионалните семинари са:

1. Регионален семинар гр.Благоевград
  - Росен Алексов-ст.експ. биоразнообразие РИОСВ–Благоевград
  - Красимир Андонов-мл.експ. фауна -НП “Рила”
2. Регионален семинар гр.Пловдив
  - Георги Попгеоргиев-БДЗП-Пловдив (координатор на проекта)
3. Регионален семинар гр.Бургас
  - Спас Узунов-експ. биоразнообразие ПП “Странджа”
  -

Лектори на регионалните семинари бяха Г.Попгеоргиев и Д.Плачийски.

Семинарите преминаха при следния дневен ред:

- ◆ Регистрация на участниците в семинара;
- ◆ Откриване на срещата и представяне на участниците;
- ◆ Представяне целта и програмата на срещата;

Проект: “Опазване на сухоземните костенурки в България”

- ◆ Представяне на “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Кафе пауза;
- ◆ Дискусия върху “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Планиране на програма за съвместни дейности;
- ◆ Представяне на издадените в рамките на проекта информационни материали;
- ◆ Закриване на срещата

На семинарите бяха поканени представители от следните институции: Национални служби “Гранична полиция”, Държавна агенция “Митници”, РДВР-сектор КАТ и сектор Икономическа полиция, РИОСВ, РУГ и подлежащите му структури (ДЛ), представители от НПО и журналисти.

[\(Списък с участниците в регионалните срещи–приложение V\).](#)

Представянето на разработения план за действие за опазване на сухоземните костенурки в България и конструктивното протичане на дискусиите за набелязване на бъдещи съвместни дейности, определят успешното протичане на срещите. В рамките на срещите бяха предвидени конкретни дейности за изпълнение от настоящия план в съответните региони. Уточнени бяха някои от слабите страни, както и приноса който може да даде всяка една от институциите за опазване на сухоземните костенурки на регионално равнище.

С цел да бъде дадена гласност на дискутираните по време на срещите проблеми, както и на конкретните действия, извършени в тези насока, на Регионалните семинари, бяха поканени да присъстват представители на различни национални и местни медии. Регионалните срещи са отразени в пет от тях.

6. ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ С МЕДИИТЕ.

Информационна кампания с медиите насочена към популяризиране на биологията, екологията, природозащитния статус, както мерките и пътищата за защита на сухоземните костенурки се извършва усилено през последните години от БДЗП. Като част от тази кампания, бе изпратено протестно писмо до БТВ във връзка с излъчения от тях репортаж, за възрастна дама отглеждаща сухоземни костенурки в своя дом. В отговор на това писмо ние бяхме поканени в сутрешния блок на БТВ за коментар по темата.

В таблицата са посочени медиите в които са отразени материали за защитата на сухоземните костенурки.

№	дата	Медия	предаване
1.	18.09.2002г.	Национална телевизия БТВ	Тази сутрин
2.	23.09.2002г.	Радио Пловдив	Съобщение в дневни новини
3.	05.10.2002г.	Радио Пловдив	Съобщение в дневни новини
4.	05.10.2002г.	Радио FM+	За животните
5.	12.10.2002г.	Радио FM+	За животните
6.	Бр.11/2002г	Списание “Любимци, природа и дом”	Обширна статия за видовете сухоземни костенурки срещащи се в България.
7.	06.10.2002.	Радио Пловдив	Предаване в сутрешния блок с тематика опазване на биоразнообразието и Европейски дни на птиците.

Проект: “Опазване на сухоземните костенурки в България”

8.	07.11.2002.	Радио Пловдив	Съобщение в всички новинарски емисии за Националната среща.
9.	07.11.2002.	Радио Пловдив	30 минутно правно предаване на радио Пловдив. Отразяване на законите, свързани с опазване на сухоземните костенурки и проблемите от законова гледна точка. Представени са в частност всички случаи на заловени браконieri на територията на Източни Родопи и гр. Раковски.
10.	26.11.2002.	вестник “ Марица “	Статия за световно застрашени видове.
11.	19.11.2002.	вестник “ Марица “	Статия “ Сухоземните костенурки изчезват”. Половин страница от изданието с цветен фотос.
12.	16.11.2002.	вестник “Струма”-Благоевград	Статия отразяваща регионалната среща за представяне на плана за опазване на сухоземните
13.	15.11.2002.	Телевизия “Канал Пирин”-Благоевград	Кратък репортаж за регионалния семинар в гр. Благоевград
14.	08.11.2002.	Национална кабелна телевизия “Евроком”	Участие в сутрешния блок в ефир, за отразяване на Националната среща и проблемите свързани с опазване на сухоземните костенурки
15.	01.12.2002.	Национална кабелна телевизия “Евроком”	Участие в сутрешния блок в ефир, за отразяване резултатите от конкурса и представяне резултатите от конкурса проведени в рамките на проекта.
16.	15.11.2002.	Регионален вестник-гр.Раковски - 1 страница.	Статия “Тортилофагията в България”
17.	30.08.2002.	www.bluelink.net	Подробна информация за проекта и природозащитния статус на сухоземните костенурки.
18.	21.11.2002	Телевизия “СКАТ”-Бургас	Кратък репортаж за регионалния семинар в гр. Бургас.
19.	22.11.2002.	Вестник “ Черноморски фар”-Бургас	Статия отразяваща регионалната среща за представяне на плана за опазване на сухоземните костенурки и набелязване на съвместни дейности. представени са заплахите и природозащитния статус на сухоземните костенурки
20.	25 ноември 2002г.	Национална телевизия БТВ	Репортаж централна емисия. Представяне на издадения плакат.
21.	31 декември 2002г.	Радио Пловдив	Фолклорно предаване “Наша Земя”, 20мин. включване по темата за сухоземните костенурки Водещ: Николай Чапански

Забележка: Има голяма вероятност информация да е излязла и в др. печатни и електронни медии, където е подадена, но нямаме обратна информация.

7. ИЗГОТВЯНЕ НА ЦВЕТЕН ПЛАКАТ ЗА ЗАЩИТА НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИТЕ.

Основната цел за изготвянето на цветния плакат бе информиране и подобряване на природозащитната култура на широката общественост за необходимостта от опазване

на сухоземните костенурки в България Техническите параметри по изготвянето на продукта са:

- размери–50x70;
- хартия–гланц /200гр./;
- пълноцветен печат;
- тираж–2035бр.

Изпълнителя на поръчката за отпечатване на плаката е избран въз основа на най-добра оферта подадена от три различни фирми.

Плакатът бе представен за първи път по време на Националната среща за обсъждане на предложението за Национален план за действие и бе раздаден на участниците в нея. До този момент плаката е разпространен в редица структури: РИОСВ, РУГ, ДЛ, Общини и училища.

Основната кампания по разпространение на плаката, ще бъде стартирана през месец март 2003 г., когато започва активното незаконно събиране на сухоземни костенурки.

8. ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕГИОНАЛЕН КОНКУРС-РАЗРАБОТКА НА ТЕМА: "ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, РАСТЕНИЯ И ЖИВОТНИ В РОДНИЯ ВИ КРАЙ"

Конкурса бе проведен в периода 01-16 ноември 2002г. със съдействието на Регионална Инспекция по Образование на МОН гр. Пловдив. Покани за участие в конкурса са изпратени до 70 учебни заведения в гр.Пловдив и региона, като участие взеха 24 ученика от 8 до 10 клас.от общо 10 учебни заведения. За оценяване на разработките бе сформирана комисия в следния 4 членен състав:

Председател на комисията

доц.д-р.Г.Ставрева-ръководител катедра "Методика на обучението по биология" при ПУ "Паисий Хилендарски"

Членове:

Станимир Бойчев -учител по биология

Гоерги Попгеоргиев -БДЗП-Пловдив, координатор на проекта

Димитър Плачийски -БДЗП-Пловдив

Във връзка с провеждането на конкурса бе разработен регламент за участие, съдържащ информация за

- Начина за участие в конкурса;
- Необходимата литература която да използват учениците при написването на разработките;
- Необходимите изисквания за написването на разработката.

Награждаването на участниците в конкурса се проведе на 30 ноември в зала№6 на НТС гр.Пловдив. Бяха раздадени 10 първи награди и 14 поощрителни, като 12 участника получиха специална грамота

Във връзка с повишаване чувствителността на новата генерация, по проблемите свързани с опазване на сухоземните костенурки като елемент от биоразнообразието и начините за тяхното решаване, ние продължихме провежданата от миналата учебна година образователна програма на територията на гр.Пловдив и региона. Програмата включва диапозитивни прожекции за защитени земноводни и влечуги, като акцента бе върху сухоземните костенурки. Учениците подробно бяха запознати с биологията

Проект: “Опазване на сухоземните костенурки в България”

екологията, природозащитния статус както и с проблемите свързани с опазването на тези видове на територията на нашата страна. До този момент лекции са изнесени в НУ “П. Р. Славейков”, ОУ “Христо Ботев” гр.Раковски, като те са посетени от 395 деца.

9. Допълнителни дейности по проекта.

- ◆ Въвличане на доброволци.

В рамките на проекта бяха въвличени значителен брой доброволни сътрудници, които спомогнаха за изпълнение на някои от дейностите.

- ◆ Събиране на информация и разработване на база данни.

В рамките на проекта е събрано и обработено значително количество данни за браконьерските посегателства срещу сухоземните костенурки, за настоящата и изминали години на територията на цялата страна. С тази дейност се поставя началото на разработване на национална база данни.

Изготвил Георги Сашев Попгеоргиев–координатор на проекта.

Приложение I

СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДВАРИТЕЛНАТА СРЕЩА НА РАБОТНАТА ГРУПА ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА "ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИ В БЪЛГАРИЯ" ОТ 06.10.2002ГОД.

№	Трите имена на участниците	Адрес	Телефон	Организация	E-mail:
1.	Ивайло Петров Иванов	Варна 9000, п.к. 492	052/302536 089/382299 087/291746	БДЗП-РО Варна	bspbvarna@vega.bg IvoPetrov@abv.bg
2.	Павел Йорданов Топалов	София 1000, Ул. "Цар Иван Шишман" №29	02/9895942 048/999208	"Акад. Иван Буреш"	buresh@abv.bg
3.	Спас Георгиев Узунов	гр. Малко Търново ул. "Янко Маслинков" №1	05952/4129 087/481490	Експерт към "Природен парк Странджа"	heliaca@abv.bg
4.	Борислав Иванов Борисов	гр. Хасково ул. "Добруджа" №14	038/664850 сл. 038/27482 дом 048/909145	РИОСВ-Хасково ст. екс. биоразнообрази е	
5.	Росен Алексов	Благоевград ул. "Свобода" №1,РИОСВ	087/556246	РИОСВ- Благоевград ст. екс. биоразнообрази е	
6.	Петко Цветков	гр. Банско 2770 ул. "България" №22	07443/3045 087/522206	БШПОБ-Проект "Пирин"	pirin@bsbcp.org
8.	Еберхард Унджиян	Русе 7012, Муткурова №70, блок "Ст. Заимов"вх. Г	082/273604	Бивш експерт в П.П. "Русенски Лом"	
9.	Андрей Йорданов Стоянов	София 1000, бул. "Цар Освободител" №1, НПМ - БАН	02/9891765	НПМ-БАН биолог	
10.	Владимир Анастасов Бешков	София 1142, ул. "Тринайсти Март" №17 & София 1000, бул. "Цар Освободител" №1, инст.по зоология - БАН	02/662645 дом	Институт по зоология -БАН	
11.	Красимир Чавдаров Андонов	Благоевград, кв."Вароша" – ЦО Национален парк	073/805338 089/516879	Националенпарк "Рила" мл. екс. фауна	thrashimir@yahoo.com

Проект: "Опазване на сухоземните костенурки в България"

		"Рила"			
12.	Димитър Георгиев Плачийски	гр. Пловдив 4000, ул. "П.Ю. Тодоров" №27А, п.к.562	032/626212 098/201572	БДЗП-РО Пловдив	garudhas@hotmail.com
13.	Красимир Христов Киров	гр. Пловдив 4000, ул. "П.Ю. Тодоров" №27А, п.к.562	032/626212 098/267343	БДЗП-РО Пловдив	viatarko@yahoo.com
14.	Георги Сашев Попгеоргиев	гр. Пловдив 4000, ул. "П.Ю. Тодоров" №27А, п.к.562	032/626212 098/610393	БДЗП-РО Пловдив	don_guga@yahoo.com
15.	Ивелин Алдинов Моллов	гр.Пловдив 4004, ул. "Славееви гори" №44, бл.128, вх.А,ет. 5, ап. 14.	032/770153	БДЗП-РО Пловдив	zer0brain@yahoo.com
16.	Дарина Иванова Василева	гр. Пловдив 4000, ул. "П.Ю. Тодоров" №27А, п.к.562	089/972460	БДЗП-РО Пловдив	
17.	Виктор Методиев Василев	гр. Шумен	089/421483	БДЗП &Шуменски университет	razgradbg@hotmail.com
18.	Боян Петров	София 1000, бул. " Цар Освободител" №1, НПМ - БАН	02/9873680 087/677751	НПМ-БАН биолог	boyanpp@netbg.com

Приложение II

ПРОТОКОЛ **ОТ ПЪРВАТА СРЕЩА НА РАБОТНАТА ГРУПА ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА** **“План за действие за опазване на сухоземните костенурки в България”** **София, 06.10.2002год.**

Срещата се проведе на 06.10.2002.год. в сградата на природонаучния музей – БАН гр.София от 10.00ч., като протече в следния дневен ред:

- ◆ Откриване на срещата;
- ◆ Представяне на участниците;
- ◆ Уводни думи за проекта и “Плана за действие за опазване на сухоземните костенурки в България”;
- ◆ Самостоятелно запознаване на участниците с “Плана за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Обстойно разглеждане на плана;
- ◆ Закриване на срещата.

1. Откриване на срещата.

Срещата бе открита от Б. Петров, с кратки уводни думи за плана на действие.

2. Представяне на участниците.

3. Уводни думи за проекта и плана за действие.

Организаторът на срещата, Г.Полгеоргиев представи накратко проекта “Опазването на сухоземните костенурки в България”, както и необходимостта от написването на “План за действие за опазването на сухоземните костенурки в България”.

4. Самостоятелно запознаване на участниците с “Плана за действие за опазването на сухоземните костенурки в България”.

Всеки един от участниците самостоятелно се запозна накратко със същността на плана за действие.

5. Обстойно разглеждане на плана.

Планът бе разгледан цялостно, като се обсъди съдържанието на всяка една точка. (В протокола са отразени само онези точки върху които е правен коментар и са внесени поправки и допълнения).

5.1 Представяне на научната част - глава “Общи сведения за род Testudo (Reptilia: Testudines)”

Тази глава бе представена от нейния автор, Б.Петров. Тук се стигна до съгласие за разширяване и допълване на информацията с данни за подвиговия състав и произхода на костенурките.

- ◆ Павел Топалов повдигна въпроса за сезонната активност на сухоземните костенурки. Според негови данни, млади костенурки са наблюдавани в района на Рупите още в средата на февруари.

- ◆ В отзвук на това, Б.Петров-не е от особено значение за плана т.к. това не се отнася за възрастните индивиди.

5.2 Представяне на глава "Заплахи и лимитиращи фактори"

- ◆ Андрей Стоянов повдигна въпроса за влиянието на паразитите върху числеността на костенурките. Изнесе данни за наблюдение на малки костенурки със стотици нематоди в тях. Тук бе разяснено, че липсват данни за влиянието на паразитите (ендо и ектопаразити) върху числеността на костенурките. В тази насока бе взето решение за включване на нова подточка в глава "Необходими природозащитни действия за опазване на сухоземните костенурки в обитаваните от тях места и местообитания" и по-точно, в т. 4 на тази глава, касаеща проучване на влиянието на паразитите върху числеността на костенурките.
- ◆ Даде се препоръка за включването на нова точка към тази глава. Тя бе формулирана по следния начин: "Пропуски в знанията за сухоземните костенурки".
- ◆ Примери към т.1.1.2 "Екстремални климатични явления"
  - В. Бешков - В село Влахи през 1967-68г. след проливен дъжд е намерил много удавени костенурки със счупени коруби близо до местния водопад.
  - Г. Попгеоргиев - През 2001 год. в региона на с. Горно Спанчево, след проливен дъжд в дъре е намерил 13бр. удавени костенурки.
- ◆ По следващата точка от плана за действие:" Хищничество", неговото влияние върху числеността на сухоземните костенурки, бяха представени допълнителни данни:
  - Унджиян – 1961г. наблюдавал скален орел , който пуска костенурка върху скали и след това я изяжда (На територията на Русенски лом).
  - В.Бешков – В Кресненския пролом, в близост до гнездо на скален орел, е наблюдавал не веднъж множество коруби и кости на костенурки.
  - Спас Узунов даде предложение да се актуализират данните за гнездата на малкия лешояд т.к. през последните години се наблюдава тенденция за напускане на гнездата в региона на Източни Родопи и Странджа. В тази насока И. Иванов сподели, че двойките в Северна България са постоянни, като в последните години има тенденция за увеличаване на тяхната численост.
  - Голямо внимание бе обърнато на влиянието на дивите свине върху числеността на сухоземните костенурки.

Спас Узунов обясни за влиянието на този фактор на територията на Природен парк "Странджа", като отдаде основно значение на този фактор за намаляването на сухоземните костенурки в този район. От различните отзиви се установи, че това явление е локално за териториите на Странджа, Източни Родопи и Източна Стара планина. Към тази точка се коментира и въпроса за отглеждането на полудивата форма на домашната свиня, като нейното значение също е локално, тъй като тя се отглежда само в Странджа и Източни Родопи.

- Засегнат бе въпросът за скитащите кучета. Те бяха посочени като фактор с нарастващо значение, но с неизвестни параметри. В тази насока пример даде А. Стоянов, наблюдавал кучета, хранещи се с малки костенурки.

- ◆ Интерес предизвика глава "Антропогенни и подлежащи на управление фактори". Всички участници взеха активно отношение по отделните въпроси и то главно по точките за браконьерския улов и търговия. Обсъдени бяха районите с най-висока тортилофагия, както и пътищата и начините за пренасяне на сухоземни костенурки.
  - В. Бешков предложи да се вземат специални мерки за районите с население, изповядващо католическа религия, главно град Раковски и околностите. Това внимание трябва силно да се изостри около и по време на Католическия Великден и Великденските пости.
  - Б. Борисов разказа, как през есента ромите и други събирачи на костенурки (на територията на Източни Родопи) завързват костенурките със сезал. По този начин на пролет, преди католическия великден, те лесно ги намират и изравят.

- ◆ За действието на пожарите като лимитиращ фактор се дадоха няколко примера:
  - Б. Борисов през 1997г. след пожар в Сакар в местността "Бакър дере" е наблюдавал над 90 опечени костенурки.
  - Павел Топалов през 1996г. след умишлено палене на стърнища в района на Струмската долина до село Дамяница е намерил 9 опечени костенурки.

4.3. *Разглеждане на глава "Цел на плана за действие"*

При обсъждането на тази глава не се стигна до промени и допълнения в плана.

4.4. *Обсъжданията продължиха по глава "Природозащитен статус и предприети мерки за опазване на двата вида сухоземни костенурки и обитаваните от тях места и местообитания"*

◆ "Преки природозащитни мерки"

Дадоха се допълнения за работа по проекти касаещи опазването на сухоземните костенурки, както и провеждането на различни образователни програми в София, Пловдив, Раковски, Хасково и региона, Димитровград, П.П. "Странджа" и т.н. голяма част от тези образователни кампании са се провеждали през периода 1996-2002.

4.5. *Глава: "Необходими природозащитни действия за опазване на сухоземните костенурки и обитаваните от тях места и местообитания"*

- ◆ Към точките 1. "Законодателни", 2. "Политики", 3. "Природозащитни мерки" се направиха следните предложения:
  - Да се изгради мрежа в по-голям бр. градове за координация на мерки и действия(А. Стоянов)
  - В.Василев даде предложение всеки случай на заловен браконьер да бъде публикуван в пресата по възможност със снимка на съответното лице, т.к. в много от случаите глобата за конкретни лица не е проблем но при една евентуална поява във вестника това му накърнява реномето.
  - Да се проучи възможността браконьерите да бъдат поставени под отговорност по процедурата за бързо производство. В тази насока ако е възможно да се наеме юрист-консулт, който да се занимае с проучване на проблема.
  - Разширяване законовите пълномощия на горските стражари.

Проект: “Опазване на сухоземните костенурки в България”

- Запознаване на горските със “Закона за Биологичното разнообразие” и възможност да се повиши природозащитната им култура, като с това да се ангажират началниците на отделните РУГ и Лесничействата.
  - В.Бешков предложи при обявяването на защитени територии да не се споменава, че те са обявени заради сухоземните костенурки, т.к. по този начин има вероятност да се привлекат браконieri.
  - Да се установят контакти със Зоопаркове, като места за “рехабилитация” на иззети костенурки и след това връщането им отново в природата.
  - Откриване на горещи телефони за бързо доставяне на експертна информация.
  - Да се направят анкетни карти, които да бъдат раздадени в зоопарковете за да се получи необходимото количество информация за връщането на екземплярите обратно по местата от които са иззети.
  - Взе се решение изготвянето и анализа на базата данни да се извърши от БДЗП, като периодично да се изнасят обобщени данни и информацията да е максимално подробна.
- ◆ При разглеждането на т. 4 от глава “Мониторинг и научни изследвания” се направиха следните предложения:
- Разработване на подходяща схема за маркиране на костенурките в отделните райони (всяка костенурка да има регионален, а по възможност и индивидуален белег), за да може да се проследи пътя на незаконния превоз, както и връщане на костенурките обратно в природата на местата от които са събрани. С изготвянето на методиката се заеха В. Бешков и Б. Петров.
  - Включване на отделна точка за проучване на паразитите по сухоземните костенурки.

5. Закриване на срещата.

Срещата бе закрыта в 15.00h. от координатора на проекта “Опазване на сухоземните костенурки в България” Г. Попгеоргиев.

Приложение III

ПРОТОКОЛ
ОТ НАЦИОНАЛНА СРЕЩА ЗА ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА
“НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИ В
БЪЛГАРИЯ” ГР.ПЛОВДИВ, 07.11.2002Год.

Срещата се проведе на 07.11.2002.год. в Зала “Полет” на Международен панаир - гр. Пловдив от 10.00ч., като протече в следния дневен ред:

- ◆ Регистрация на участниците в семинара;

- ◆ Откриване на срещата и представяне на участниците;
- ◆ Запознаване с целта и програмата на срещата;
- ◆ Представяне на научната част на предложението за “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Дискусия върху научната част на “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Представяне на природозащитната част на предложението за “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Кафе пауза и обяд;
- ◆ Дискусия върху природозащитната част на “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Представяне на дейностите и резултатите по опазване на сухоземните костенурки в България на НПО и заинтересованите институции;
- ◆ Представяне на издадените в рамките на проекта информационни материали;
- ◆ Заключителна дискусия и препоръки към предложението за “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”;
- ◆ Закриване на срещата.

1. Откриване на срещата.

Срещата бе открита от водещия Д.Плачийски с кратки уводни думи, като представи програмата и целта на събитието. След това бе дадена думата на ст.н.с. II ст. д.б.н. Владимир Бешков (ИЗ-БАН), който разгледа в ретроспекция тортилофагията в Република България и пътищата за тяхната защита.

2. Представяне на участниците.

3. Запознаване с целта и програмата на срещата.

Организаторът на срещата и координатор на проект “Опазване на сухоземните костенурки в България” Г.Попгеоргиев представи накратко целта и основните дейности по проекта, както и направи обосновка на необходимостта от съставяне на “План за действие за опазването на сухоземните костенурки в България”.

4. Представяне на научната част на предложението за “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки”

Планът бе разгледан цялостно, като се обсъди съдържанието на всяка една точка. (В протокола са отразени само онези точки, върху които е правен коментар и са внесени поправки и допълнения).

Научната част на плана бе представена от един от нейните автори Б.Петров (НПМ-БАН)

4.1 Представяне на научната част - глава “Общи сведения за род *Testudo* (*Reptilia: Testudines*)”

5 Представяне на природозащитната част на предложението за “Национален план за действие за опазване на сухоземните костенурки” и дискусия върху нея.

Тази част бе представена от Г.Попгеоргиев, като се изчиташе всяка точка по отделно, като там където имаше коментари, се правиха на момента.

5.2. Представяне на глава “Заплахи и лимитиращи фактори”.

Допълнения и направени препоръки:

- Марин Куртев (БДЗП): Относно влиянието на египетския и другите видове лешояди върху намаляване популациите на костенурките в страната ни. Общият брой на египетските лешояди в България е 65-70 двойки. Наблюдавани са случаи, когато лешояди са се хранели с костенурки, но е много трудно да бъде установено каква част от хранителния спектър на лешоядите заемат те, както и какво е влиянието на лешоядите върху намаляването на костенурките.
- Ивелин Иванов (“Зелени Балкани”): в Центъра за редки видове в Стара Загора били приютени 50 броя костенурки, конфискувани от браконieri, които впоследствие били пуснати на свобода. През 1992 г. в Сакар планина, в района на Тополовград - ждрелото на Тунджа, членове на “Зелени Балкани” заедно със Симо Марин попадат на “тумба цигани”, носещи 2 чувала с костенурки. Представителите на Зелени Балкани им конфискуват костенурките.
- Ина Инкьова (РИОСВ – София): Зелените телефони и телефоните на РИОСВ да се изписват навсякъде (агитационни плакати, публикации в пресата и др.).
- Юлиян Русев (РУГ- Кърджали): От месец юли 2002 г. РУГ и МОСВ съвместно стартират План-програма, целта на която е да се пресече посегателството върху горите, да бъде опазен дивеча и биоразнообразието.

Предложение за съвместни действия с митническите власти, за да бъдат прекратени опитите за изнасяне на костенурки зад граница. На митницата в Крумовград бил осуетен опит да бъдат изнесени 119 костенурки. В опазването на костенурките могат да бъдат привлечени и други държавни ведомства.

- Ивелин Иванов (“Зелени Балкани”): Според “Зелени Балкани”: влиянието на пожарите върху намаляването популациите на костенурките е изключително голямо. Така например в района на Източни Родопи били изпепелени 60 хил. дка гори и са намерени много коруби на загинали в пожарите костенурки.
- Боян Петров (“Природо-научен музей”, гр. София) възрази, че данните от влиянието на пожарите могат да бъдат точни, само ако преброяването на корубите се извърши до 7 дни от пожара, преди остатъците от костенурките да бъдат разнесени от други животни. Препоръча на представителят на “Зелени Балкани” при установяване на друг подобен случай, да брое корубите на загиналите в пожарите костенурки.
- Марин Куртев (БДЗП): Относно влиянието на полудивите свине върху популациите на костенурките – според него те не оказват съществено влияние, макар че вероятно ядат малки костенурки.
- Вл. Бешков: в картата на разпространението на костенурките в България да бъдат включени всички случаи на конфискувани от РИОСВ костенурки, за да бъдат

установени местата с най-масов улов. Според него това са селата Нова Надежда, Узунджово и Гергана, където предлага да се направи кампания.

- Стефан Аврамов (БШПОБ) – Предложение да се работи за включване отново в нашето законодателство на "Тарифата за обезщетение при нанесени вреди на природни обекти и защитени видове". В новия закон за биоразнообразието, приет месец август 2002 г. не е включена такава тарифа. Да се работи за това двата вида костенурки да бъдат включени в Червената книга на България.
- Ивелин Иванов ("Зелени Балкани"): да се включат в плана и "Зелени Балкани" - били работили за опазване на костенурките.
- Борислав Борисов (РИОСВ-Хасково) – Да се определят места в охранявани защитени територии за пускане на конфискувани от браконьерите екземпляри, които да играят ролята на депа за съхранение на генетичен материал.
- Стойчо Стойчев (БДЗП): БДЗП (в негово лице) е започнало от 1998 г. да изнася специализирани лекции за костенурките. През 2000 г. от БДЗП е издадена книга "Живия свят на Сакар планина", където са включени и костенурките.
- Марин Куртев (БДЗП): Да се включи в плана евентуалното влияние на хербицидите и други отрови в намаляване популацията на костенурките.
- Стефан Аврамов (БШПОБ): предложение да се направят проходи в магистралите за диви животни, например на всеки 2 км.
- Вл. Бешков: Забележка към точка "Политика" – съдействието с митническите власти да се осъществяват от двете страни на границата. (Преди години в зоомагазините в Букурещ са били продадени 500 сухоземни костенурки.)
- Стефан Аврамов: конфискуваните костенурки от неизвестен произход; да има обмен на информация.
- Борислав Борисов: проблема с маркирането на костенурките; да се маркират всички уловени или конфискувани костенурки, за да се знае откъде са.
- Стефан Аврамов - предложение: заданията да се съгласуват с МОСВ.
- Борислав Борисов - предложение: да се включат костенурките в лесоустройствените проекти.
- Марин Куртев: проблема с костенурките да влезе като приоритет в плановете на общините.
- 3.2.3 "Да се установят контакти"... да се преформулира и да се допълни. Два аспекта – конфискувани костенурки и доброволно предадени в зоопарковете.
- 3.2.4. Работа с митниците.
- Да се спомене в плана ангажиментите на МОСВ
- 3.2.5. Допълване – данни за мерките взети срещу браконьерите
- Да се добави нова точка – МОСВ да стимулира финансово хората, заловили браконieri и за органа даващ наказателни постановления (Създаване на система за финансово стимулиране).
- Сътрудничество с ХЕИ и ДВСК!
- т.4.2.1 и 4.2.2 да се слоят
- 4.2.5 Трудно ще се проучи – Да отпадне тази точка!
- 5.6. Да се допълни – да се популяризират и предприетите действия срещу браконieri!
- Възможност за създаване на web site.

5.3. Разглеждане на глава "Цел на плана за действие"

При обсъждането на тази глава не се стигна до промени и допълнения в плана.

5.4 Обсъжданията продължиха по глава "Природозащитен статус и предприети мерки за опазване на двата вида сухоземни костенурки и обитаваните от тях места и местообитания".

Дадоха се допълнения за работа по проекти касаещи опазването на сухоземните костенурки, както и провеждането на различни образователни програми в София, Пловдив, Раковски, Хасково и региона, Димитровград, П.П. "Странджа" и т.н. голяма част от тези образователни кампании са се провеждали през периода 1996-2002.

5.5 Глава: "Необходими природозащитни действия за опазване на сухоземните костенурки и обитаваните от тях места и местообитания".

- ◆ Към точките 1. "Законодателни", 2. "Политики", 3. "Природозащитни мерки " се направиха следните предложения:
  - Да се изгради мрежа в по-голям бр. градове за координация на мерки и действия(А. Стоянов)
  - В.Василев даде предложение всеки случай на заловен браконьер да бъде публикуван в пресата по възможност със снимка на съответното лице, т.к. в много от случаите глобата за конкретни лица не е проблем, но при една евентуална поява във вестника това му накърнява реномето.
  - Да се проучи възможността браконьерите да бъдат поставени под отговорност по процедурата за бързо производство. В тази насока ако е възможно да се наеме юрист-консулт, който да се занимае с проучване на проблема.
  - Разширяване законовите пълномощия на горските стражари.
  - Запознаване на горските със "Закона за Биологичното разнообразие" и възможност да се повиши природозащитната им култура, като с това да се ангажират началниците на отделните РУГ и Лесничействата.
  - В.Бешков предложи при обявяването на защитени територии да не се споменава, че те са обявени заради сухоземните костенурки, т.к. по този начин има вероятност да се привлекат браконieri.
  - Да се установят контакти със Зоопаркове, като места за "рехабилитация" на иззети костенурки и след това връщането им отново в природата.
  - Откриване на горещи телефони за бързо доставяне на експертна информация.
  - Да се направят анкетни карти, които да бъдат раздадени в зоопарковете, за да се получи необходимото количество информация за връщането на екземплярите обратно по местата от които са иззети.
  - Взе се решение изготвянето и анализа на базата данни да се извърши от БДЗП, като периодично да се изнасят обобщени данни и информацията да е максимално подробна.
- ◆ При разглеждането на т. 4 от глава "Мониторинг и научни изследвания" се направиха следните предложения:
  - Разработване на подходяща схема за маркиране на костенурките в отделните райони (всяка костенурка да има регионален, а по възможност и индивидуален белег), за да може да се проследи пътя на незаконния превоз, както и връщане

Проект: “Опазване на сухоземните костенурки в България”

на костенурките обратно в природата на местата от които са събрани. С изготвянето на методиката се заеха В. Бешков и Б. Петров.

- Включване на отделна точка за проучване на паразитите по сухоземните костенурки.

6. Представяне на издадените в рамките на проекта информационни материали.

Д.Плачийски представи за първи път отпечатания плакат, издаден в рамките на проекта, като след срещата всеки един участник получи плакати.

7. Закриване на срещата.

Срещата бе закрыта в 15.00h. от координатора на проекта “Опазване на сухоземните костенурки в България ” Г.Попгеоргиев.

Приложение IV

**СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ В НАЦИОНАЛНА СРЕЩА НА ТЕМА "ОБСЪЖДАНЕ НА
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ
КОСТЕНУРКИ В БЪЛГАРИЯ"
ГР. ПЛОВДИВ, 07.11.2002 Г.**

№	Трите имена	Институция	Адрес	Телефон	E-mail
1.	Ивелин Аутинов Моллов	БДЗП	Ул. "Славееви гори" 44	77-01-53	zerObraint@yahoo.com
2.	Сашо Ангелов Василев	БДЗП	Гр. Добрич Ул. "Дружба" № 4	058/47165	satobg@yahoo.com
3.	Ивайло Йорданов Тодоров		Гр. Силистра Ул. "Я.Тодоров" 34	089966711	mr_pit@abv.bg
4.	Светла Узунова	БДЗП	Гр. Малко Търново Ул. "Я.Маслинков" 1	05952/41-29	heliaca@abv.bg
5.	Спас Узунов	БДЗП	Гр. Малко Търново Ул. "Я.Маслинков" 1	05952/41-29	heliaca@abv.bg
6.	Ина Инкьова	РИОСВ - София	Ул. "Цар Борис III" 136	02/940-64-29	inainkyova@hotmail.com
7.	Боян Петров	НПМ-БАН	Гр. София 1000 "Цар Освободител" 1	02/987-36-80	boyanpp@netbg.com
8.	Огнян Тодоров	ВСИ (АУ)	Ул. "В. Търново" 6, ап.24	087758083	ogi_lion@abv.com
9.	Кирил Янкулов	АУ	Гр. Копривщица, ул."Л. Каравелов" 37	07118/4-28-84	orin@mail.bg
10	Десислава Ангелова	АУ	Гр. Харманли, Ул. "България" 45, ап5	037/3-59-08	desislava_a@abv.bg
11	Димитър Демерджиев	БДЗП	Гр. Асеновград, Бул. "България" 31, ет.1, ап.2	087/709364	demerdjiev@yahoo.com
12	Владимир А. Бешков	Институт по зоология - пенсионер	1142 София ул. "13-ти март" № 17	02/66-26-45	
13	Лиляна К. Цветкова	Сдружение Природен фонд - Карлово	Гр. Сопот Ул. "Б. Огнянов" 17	087/771516	liliana205@abv.bg
14	Пламен Г. Беличев		Гр. Хасково Ул. "Лозенград" № 6	088/969605	pbelichev@abv.bg
15	Мария Михайлова	РИОСВ - Пловдив	Ул. "Марица" 122	62-38-73, 087/737148	riosv_plovdiv@dir.bg
16	Стойчо Стойчев	БДЗП - Хасково	Хасково 6300, п.к.130	048943816	
17	Еберхард	БДЗП –	Русе 7012,	082/27-36-04	

Проект: "Опазване на сухоземните костенурки в България"

	Унджесян	Русе, клуб "Приатели на ПП"Русенски и Лом"	Ул. "Муткурова" 70/Г	дом.	
18	Ивелин Иванов	"Зелени Балкани"		032/26-45-16	
19	Веселин Цветков	ПП "Сините камъни"	Гр. Сливен	3-86-32	
20	Марин Куртев	БДЗП	Гр. София	70-75-79, 31-31-49	marinkurtev@abv.bg
21	Юлиян Русев	РУГ - Кърджали	Гр. Кърджали Ул. "В. Левски" № 2	0361/2-26-73	
22	Венцислав Василев	БШПОБ	Гр. София, Ул. "Лавеле" 8	02/980-41-31	co@bsbcp.org
23	Росица Димова	РИОСВ-Монтана	Ул. "Юл. Ирасек" 4	096/300-964	
24	Стефан Аврамов	БШПОБ	Хасково 6300, п.к.130		
25	Борислав Борисов	РИОСВ-Хасково	Хасково 6300 Ул. Добруджа 14	048/909145	
26	Владимир Трифонов	БШПОБ-Източни Родопи	Хасково 6300, п.к.130	048/967881	vlady@escom.bg
27	Веселина Василев		Гр.Стара Загора Ул.Хан Аспарух №1	042/29665	velba@abv.bg
28	Мария Огнянова Стоилова	БДЗП – Пловдив, Ветеринарна клиника "Новет"	Ул. "Карловска" 34 А	032/963-129 087/908116	old_forest@hotmail.com
29	Надя Никитова	БДЗП - Пловдив	Ул. "Богомил" 108, ет.8	087/ 538571	
30	Марко Иванов Иванов	БДЗП - Пловдив	Гр.Пловдив 4000 Ул.П.Ю.Тодоров"27 А	032/626212	
31	Дарина Иванова Василева	БДЗП - Пловдив	Гр.Пловдив 4000 Ул.П.Ю.Тодоров"27 А	032/626212	
32	Димитър Георгиев Плачийски	БДЗП - Пловдив	Гр.Пловдив 4000 Ул.П.Ю.Тодоров"27 А	032/626212	garudhas@hotmail.com
33	Георги Сашев Попгеоргиев	БДЗП - Пловдив	Гр.Пловдив 4000 Ул.П.Ю.Тодоров"27 А	032/626212 098/610393	don_guga@yahoo.com

Приложение V

**СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ В РЕГИОНАЛНА СРЕЩА НА ТЕМА "ОБСЪЖДАНЕ НА
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ
КОСТЕНУРКИ В БЪЛГАРИЯ"
ГР. БЛАГОЕВГРАД, 15.11.2002 Г.**

№	Трите имена	Институция	Адрес	Телефон	E-mail
1.	Росен Алексов	РИОСВ - Благоевград	Гр. Благоевград, ул. "Свобода"	83-140-18	Blriosv@yahoo.com
2.	Красимир Андонов	ДНП "Рила"	Кв. "Вароша"	80537, 80538	Slunchevsviat@yahoo.com
3.	Миглена Генчева	Сур. "Слънчев свят"	Гр. Разлог ЖК "Саровица"	098703599	Pirin@bsbcp.org
4.	Юлиян Попдимитров	Митница Благоевград	С. Покровник	073/8-94-105	Tetida_02@yahoo.com
5.	Петко Цветков	БШПОБ	Гр. Банско, Ул. "България" 22	087/52-22-06	
6.	Марта Златкова	НПО "Тетида"	Ул. "Васил Илиевски" 13В	073/2-04-06	
7.	Екатерина Петрова	ФДФФ	Гр. Благоевград Ул. "Цанко Цанковски" 23	3-88-30	
8.	Райна Иванова	Исторически музей	Гр. Благоевград Кв. "Вароша" ул.Рила 1	073/8-53-68	
9.	Александър Пулев	Исторически музей	Гр. Благоевград Кв. "Вароша" ул.Рила 1	073/8-53-68	
10	Йордан Хр. Владов	РУГ Благоевград	Ул. "Васил Коритарев" 2	8-50-11	
11	Георги Попгеоргиев	БДЗП	Гр. Пловдив ул."П.Ю.Тодор ов" 27А	032/62-62-12	
12	Димитър Плачийски	БДЗП	Гр. Пловдив ул."П.Ю.Тодор ов" 27А	032/62-62-12	

**СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ В РЕГИОНАЛНА СРЕЩА НА ТЕМА " ОБСЪЖДАНЕ НА
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ
КОСТЕНУРКИ В БЪЛГАРИЯ"
ГР. ПЛОВДИВ, 25.11.2002 Г.**

№	Трите имена	Институция	Адрес	Телефон	E-mail
1.	Лиляна Танчева Шопова	Общ. – Раковски	Гр. Раковски, пл. България № 1	03151/59-94	
2.	Инж. Цено М. Маринов	РУГ - Пловдив	Гр. Пловдив, бул."6-ти Септември" 94	032/47-99-78	
3.	Красимир Киров	БДЗП - Пловдив	Гр. Пловдив, ул. П.Ю.Тодоров 27 А	032/62-62-12	Viatarko@yahoo.com
4.	Инж. Иван Г. Драгоев	Общ. - Раковски	Гр. Раковски	02151/50-58	
5.	Димитър Г. Димитров	РИОСВ - Пловдив	Бул. "Марица" № 122	032/62-38-73	Riosv_plovdiv@dir.bg
6.	Мария Михайлова	РИОСВ - Пловдив	Бул. "Марица" № 122	032/62-38-73	Riosv_plovdiv@dir.bg
7.	Марко Иванов	БДЗП-Пловдив	Гр.Баня	03132/28-64	explorur@abv.bg
8.	Дарина Василева	БДЗП-Пловдив	Гр. Пловдив, ул. "П.Ю.Тодоров "27 А	089/97-24-60	
9.	Димитър Плачийски	БДЗП-Пловдив	Гр. Пловдив, ул. "П.Ю.Тодоров" 27 А	032/62-62-12	garudhas@hotmail.com
10.	Георги Попгеоргив	БДЗП-Пловдив	Гр. Пловдив, ул. "П.Ю.Тодоров" 27 А	032/62-62-12	don_guga@yahoo.com

СПИСЪК НА УЧАСТНИЦИТЕ В НАЦИОНАЛНА СРЕЩА НА ТЕМА " ОБСЪЖДАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИ В БЪЛГАРИЯ" – ГР. БУРГАС, 21.11.2002 Г.

№	Трите имена	Институция	Адрес	Телефон	E-mail
11.	Ивайло Николаев Дилчев	БДЗП - Бургас	Гр. Бургас, кв. Славейков, бл.44, вх.6, ет.5	056/62-75-70	lvo178@abv.bg
12.	Вероника Аспарухова Фердинандова	ДЛ – Малко Търново	Малко Търново 8621 Ул. Н. Вапцаров 8	05952/21-74	Verferd@hotmail.com
13.	Иван Янев Янев	РУГ - Бургас	Гр. Бургас Ул. Иван Шишман 8	056/84-31-70	Ivan_ya@abv.bg
14.	Антон Недялков Ковачев	БДЗП - Бургас	Гр. Бургас, п.к. 361 ПЗЦ "Пода" - БДЗП	056/85-05- 40, 85-05-41	Bspbopoda@mobikom.com
15.	Стоян Михов			088 778939	
16.	Радостин Грудев	РИОСВ - Бургас	Гр. Бургас Ул. Перущица 67, ет.5, ст.512	056/813-209, 813-199 факс 813- 200	Boriosv_bs@abv.bg
17.	Иван Златков Камбуров	ДЛ "Кости"	П.к. 8283, с. Кости ДЛ "Кости"	05569/214, 330 (факс) 089 221076	Kamburiv@yahoo.com
18.	Светла Узунова	ПП "Странджа"	Малко Търново Ул."Янко Маслинков"1	05952/41-29	
19.	Мария Андреева	РИОСВ - Бургас	Гр. Бургас Ул. Перущица 67, ет.5, ст.512	056/813- 209,813-199 факс 813- 200	Boriosv_bs@abv.bg
20.	Гергана Ст. Стоянова	РИОСВ - Бургас	-----//----- -----	056/813-199	Boriosv_bs@abv.bg
21.	Анна Михайлова Атанасова	РИОСВ - Бургас	-----//----- -----	056/813-213	anna_lqwyet@abv.bg
22.	Радостина Ат. Ценова	БШПОБ- Бургаски влажни зони	Бургас 8000 п.к. 167	056/844-617	Bw@bsbcp.org
23.	Андреана Д. Андреева	БШПОБ - Странджа	Бургас 8000, п.к. 189	088/420158	Strandja@bsbcp.org
24.	Димитър Плачийски	БДЗП-Пловдив	Гр. Пловдив, ул. "П.Ю.Тодоров"	032/62-62-12	garudhas@hotmail.com

Проект: "Опазване на сухоземните костенурки в България"

			27 А		
25.	Георги Попгеоргиев	БДЗП-Пловдив	Гр. Пловдив, ул. "П.Ю.Тодоров" 27 А	032/62-62-12	don_guga@yahoo.com